

Motion till riksdagen

1988/89:Jo813

av Ingvar Johnsson m.fl. (s)

Samordnade miljövårdsåtgärder i Vänern och Västerhavet

Vänern är unik och tillhör vårt lands värdefullaste naturresurser bl.a. ur vattenförsörjningssynpunkt. Vatten från Vänern och Göta Älv täcker det kommunala behovet för närmare en miljon människor. Vänerns vattenmiljö är en resurs för insjöfiske och vattenbruk och hemvist för den utrotningshotade Gullspångslaxen. Fritidsfisket är en rekreationskälla och ett viktigt kulturarv för många människor bosatta kring sjön. Stora naturvärden finns i form av öar, vikar och stränder av betydelse för friluftsliv och rekreation.

Även om en rad vattenvårdande åtgärder genomförts under de senaste tjugo åren, som gett goda resultat, är Vänerns vatten och miljö utsatt för nya miljöhot bl.a. i form av miljögifter av olika slag. Den ökade kvävebelastningen är särskilt oroande, inte minst med tanke på den påverkan detta har på Västerhavet.

Genom denna motion vill vi särskilt uppmärksamma just kväveutsläppen till Vänern och det samband detta har med händelserna på västkusten.

Vi motionärer vill

- att en aktionsplan för Vänern tas fram, den ska ha till syfte
- att Vänern även i framtiden ska kunna fungera som vattentäkt av högsta klass för medborgarna
- bevara och förbättra Vänerns vattenkvalitet, som bl.a. utgör en av grunderna för klassificeringen av sjöarna som riksintresse för vetenskaplig naturvård och friluftsliv
- att fisket, såväl yrkes- som fritidsfisket, även i framtiden ska kunna bedrivas i sjön och att fisken ska vara ett fullgott livsmedel
- att sjön även i framtiden ska kunna fungera som högklassiga rekreationsområden med möjligheter till fritidsfiske, bad och naturupplevelser.

För att uppnå dessa mål krävs en liknande strategi som vid utarbetandet av aktionsplanen mot havsföroreningar

a) en begränsning av tillförseln av föroreningar till sjöarna. Detta gäller framför allt tillförseln av

- stabila organiska ämnen (t.ex. klorföreningar)
- näringsämnen (kväve och fosfor)
- metaller

b) en förstärkt uppföljnings- och undersökningsverksamhet kring utvecklingen i vattenmiljön dels beträffande långsiktiga förändringar och tendenser, dels för att upptäcka mera akuta förändringar.

Vidare krävs begränsningar av tillförseln av föroreningar som ytterst bör regleras genom beslut av ansvariga myndigheter för tillstånd och tillsyn i

enskilda ärenden enligt ML (Miljöskyddslagen). En viktig detalj som bör uppmärksammas gäller de företag som ej har tillstånd för sin verksamhet.

Mot. 1988/89
Jo813

Generella föreskrifter som rör exempelvis jordbruk bör finnas.

Det ligger ett stort ansvar på regional och lokal nivå. Ett uttryck för detta är det initiativ som landstinget i Värmland tagit till undersökningar om relationer mellan närsalter och miljögifter i Vänern. Eftersom något organiserat samarbete om miljöfrågorna inte funnits sedan i slutet på 1970-talet har vi även föreslagit att en "Åtgärdsgrupp Vänern" bildas.

Provtagningar i Vänern gjorda av naturvårdsverket och i sjöns tillflöden av länsstyrelserna visar bl.a. att det skett en kraftig ökning av kvävebelastningen i sjön. Detta har bl.a. medfört att den mängd kväve som via Göta Älv tillförs Västerhavet från Vänern har ökat med 50 % mellan perioderna 1968–1974 och 1981–1986. Eftersom Vänern/Göta Älv bedöms svara för 30–35 % av kvävetillförseln från svenska vattendrag till Västerhavet är ökningen oroande.

För att kunna minska kvävebelastningen på Västerhavet torde åtgärder liknande dem som görs runt våra kuster behöva tillämpas även runt Vänern. En samordning av såväl åtgärder som resurser måste därför enligt vår mening ske vid uppläggnen av det fortsatta miljövårdsarbetet i Vänern och Västerhavet.

Hemställan

Med hänvisning till det ovan anförda hemställs

att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behovet av samordnade miljövårdsåtgärder i Vänern och Västerhavet.

Stockholm den 25 januari 1989

Ingvar Johnsson (s)

Anders Nilsson (s)

Lisbeth Staaf-Igelström (s)

